

Ograniczenie szkód powodowanych przez bobry

2020-01-23

Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, które weszły w życie w styczniu br., są kontynuacją zarządzeń z 26 października 2016 r. w sprawie zezwolenia na czynności podlegające zakazom w stosunku do bobra europejskiego (*Castor fiber*), które obowiązywały do 10 listopada 2019 r. Zarządzenia te są także wynikiem porozumienia zawartego między Generalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska a Przewodniczącym Zarządu Głównego Polskiego Związku Łowieckiego w sprawie wprowadzenia do stosowania instrukcji określającej reguły postępowania przy ograniczaniu liczebności bobra europejskiego. Zarządzenia zostały wydane z uwagi na znacząco rosnącą liczbę szkód wyrządzanych przez bobry oraz wysokość odszkodowań wypłacanych przez Skarb Państwa i mają na celu zmniejszenie skali szkód wyrządzanych co roku przez osobniki tego gatunku. W ciągu ostatnich 9 lat wartość wypłaconych z budżetu Skarbu Państwa odszkodowań w województwie mazowieckim wzrosła blisko 8-krotnie, a liczba zgłoszeń ponad 4-krotnie. W 2019 r. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie w wyniku analizy ponad 1000 zgłoszeń wypłaciła odszkodowania na kwotę ponad 8 mln zł, podczas gdy w 2009 r. wpłynęło 297 zgłoszeń a wysokość odszkodowań wynosiła nieco ponad 855 tys. zł. Łącznie w tym okresie (2009-2019) RDOS w Warszawie wypłacił odszkodowania na kwotę ponad 48 mln zł.

Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie dotyczą redukcji maksymalnie 1465 osobników w ciągu 3 lat. Jest to liczba znacznie niższa niż średni roczny przyrost naturalny populacji bobra. Tym samym udzielone zezwolenia nie stwarzają ryzyka pogorszenia stanu ochrony bobra europejskiego w skali kraju, przy czym stan ochrony tego gatunku w raporcie przesłanym w 2019 r. do Komisji Europejskiej został oceniony jako właściwy, zarówno w regionie kontynentalnym, jak i alpejskim.

W tym miejscu należy zauważyć, że na mocy zarządzeń z 26 października 2016 r., zezwalających na odstrzał 2141 osobników bobra europejskiego na terenie naszego województwa, według danych na chwilę obecną, dokonano odstrzału 274 osobników bobra europejskiego. Według najnowszego wydania publikacji GUS Ochrona Środowiska 2019, populację bobra europejskiego na terenie województwa mazowieckiego oszacowano na ok. 16,6 tys. osobników.

Obserwowany w ostatnim dziesięcioleciu znaczny wzrost populacji bobrów, obok pozytywnych efektów m.in. w postaci tworzenia nowych wilgotnych i bagiennych siedlisk, małych zbiorników wodnych, przyczynił się także do powstawania coraz większych szkód w gospodarce człowieka. Terenami szczególnie narażonymi na szkodliwą działalność bobrów są obszary wokół niektórych cieków wodnych i wód stojących, gdzie obwałowania oraz inne urządzenia hydrotechniczne wpływające na stan bezpieczeństwa powodziowego doznają istotnych uszkodzeń ze strony tych zwierząt.

Dzieje się tak pomimo podejmowanych w minionych latach przez Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w Warszawie działań minimalizujących, takich jak:

- pozyskiwanie środków na realizację kolejnych edycji projektu "Ograniczanie szkód materialnych wyrządzanych przez bobry w gospodarstwach rolnych i leśnych", w ramach których grodzone są w szczególności sady;
- prowadzenie działań edukacyjnych dotyczących możliwości prawnych i technicznych zabezpieczania gospodarstw przed szkodami;
- wydawanie decyzji zezwalających na odstępowanie od zakazów w tym m.in. usuwanie tam, chwytywanie i przenoszenie zwierząt w inne lokalizacje.

Wszystkie te działania nie zmniejszyły wielkości szkód powodowanych przez bobry w województwie mazowieckim. Obecnie w wielu rejonach doszło do przegęszczenia populacji, co powoduje, że młode osobniki tego gatunku zajmują siedliska jeszcze do niedawna uznawane za nieodpowiednie, przekształcone i zagospodarowane przez człowieka. Są to np. płytkie rowy melioracyjne, przydrożne rowy, obszary miejskie, sztuczne zbiorniki wodne a nawet fragmenty kanalizacji burzowej.

Bóbr jest gatunkiem, który potrafi w znacznym stopniu przekształcać środowisko wokół siebie. W przypadku obszarów zagospodarowanych przez ludzi wiąże się to z niszczeniem upraw, sadów, grobli stawowych, ale również dróg i nasypów kolejowych i mostów, co stwarza zagrożenie bezpieczeństwa powszechnego.

Redukcja populacji tego gatunku nie jest planowana na obszarach, na których rola środowiskotwórcza bobrów jest niezaprzeczalna i pożądana, jak np. lasy stanowiące własność Skarbu Państwa, obszary Natura 2000, gdzie gatunek ten jest objęty szczególną ochroną jako przedmiot ochrony. Zarządzenia zezwalające na redukcję populacji bobra dotyczą tylko terenów przekształconych, użytkowanych gospodarczo, na których od lat notowane są szkody - są to przede wszystkim sady, stawy rybne oraz tereny upraw rolnych. Działania będą podejmowane także tam, gdzie zwierzęta te uszkadzają wały przeciwpowodziowe czy urządzenia melioracyjne, co ma zapewnić większe bezpieczeństwo obywateli i ich dobytku.

Zarządzenia będą realizowane w terminie od dnia 1 października do końca lutego.

Ograniczenie-szkod-powodowanych-przez-bobry-6, Mazowieckie

